

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра української літератури і компаративістики



“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ:

Методика викладання літературознавчих дисциплін у вищій школі

035 філологія

Спеціалізації: 035.05 Романські мови і літератури /переклад включно

Освітня програма: Мова і література (італійська);

Мова і література (іспанська);

Мова і література (французька);

Освітній рівень: другий (магістерський) 5 курс

Інститут філології

(назва інституту, факультету, відділення)

2017 р.



Робоча програма модулю у межах дисципліни «Методика викладання у вищій школі: Методика викладання літературознавчих дисциплін у вищій школі» для студентів спеціальності 035 філологія спеціалізації: 035.05 Романські мови і літератури / переклад включно Освітньої програми: Мова і література (італійська); Мова і література (іспанська); Мова і література (французька); освітнього рівня: другий (магістерський) 5 курс.

Укладачі: Хамедова Ольга Анатоліївна, доцент кафедри української літератури і компаративістики.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури і компаративістики

Протокол від “30 “ серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри української літератури і компаративістики

_____ (О.О. Бровко)

“ _____ ” _____ 2017 року

Структура програми типова

Години відповідають робочому навчальному плану

Заступник директора Інституту філології

_____ (Заяць Л.І.)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	8
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I</i>	10
<i>Змістовий модуль II</i>	12
IV. Навчально-методична карта дисципліни	14
V. Плани семінарських занять.	15
VI. Завдання для самостійної роботи.	18
VII. Система поточного та підсумкового контролю.	19
VIII. Питання для підготовки до комплексного іспиту.....	21
IX. Методи навчання.	22
X. Методичне забезпечення курсу.	22
XI. Рекомендована література	
Основна.	23
Додаткова.	25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Методика викладання літературознавчих дисциплін у ВНЗ» є складовою частиною блоку дисциплін «Методика викладання у вищій школі». Робоча навчальна програма «Методика викладання літературознавчих дисциплін у ВНЗ» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою української літератури і компаративістики на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістрант відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Методика викладання літературознавчих дисциплін у вищих навчальних закладах».

Вивчення дисципліни передбачає розв'язання низки *завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації*, зокрема: опанування системою знань про завдання і місце літератури в житті сучасної людини, професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців-філологів відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

Мета курсу – вироблення літературознавчих і педагогічних компетенцій у майбутнього викладача вищої школи. Це передбачає розвиток творчих рис особистості словесника, спрямований на формування в майбутніх педагогів чітких уявлень про літературний розвиток студентської молоді, нового типу взаємостосунків між викладачем і студентом, учителем і учнем, характерних видів професійної діяльності, потреби в удосконаленні професійних здібностей. Важливого значення набуває розвиток умінь доцільного вибору форм, методів і прийомів організації навчання відповідно до теми, мети і значущості навчального матеріалу, набуття вмінь і навичок підготувати конспекти лекцій, практичних, семінарських занять, організовувати самостійну науково-дослідну, творчу роботу студентів, учнів загальноосвітніх закладів тощо.

Завдання курсу:

- розширити і поглибити знання майбутніх педагогів у галузі методики викладання світової літератури на основі досягнень філологічної та педагогічної науки, новаторського досвіду вчителів, викладачів філологічних дисциплін вищих навчальних закладів;

- проаналізувати актуальні проблеми методики викладання світової літератури на сучасному етапі і визначити можливі напрями і перспективи дослідницької роботи в даній галузі для майбутніх викладачів літературознавчих дисциплін;

- визначити взаємозв'язок між історико- та теоретико-літературними курсами та іншими філологічними та психолого-педагогічними дисциплінами, їх роль у філологічній освіті майбутнього викладача;

- з'ясувати зміст і структуру циклу літературознавчих дисциплін у вищому навчальному закладі, поглибленого курсу світової літератури в інноваційних закладах;

- охарактеризувати основні форми занять з літературознавчих дисциплін та методику їх проведення; сприяти набуттю вмінь розробляти навчальні програми з літературознавчих курсів, засоби педагогічної діагностики рівня знань, умінь і навичок студентської та учнівської молоді; окреслити специфіку роботи педагога над підвищенням власного професійного рівня;

- простудіювати особливості організації і керівництва самостійною навчальною і науковою діяльністю студентів, учнів освітніх закладів нового типу;

- виховувати естетичну культуру художнього сприйняття майбутнього викладача.

Необхідність даного курсу визначається потребою в оволодінні майбутніми викладачами української літератури методичними аспектами проведення занять, технікою, формами, методами організації навчального процесу в педагогічному університеті. При укладанні програми курсу враховувалися міжпредметні зв'язки у викладанні літератури з дисциплінами загальногуманітарного, психолого-педагогічного, літературознавчого і лінгвістичного циклів.

Після вивчення запропонованого курсу магістрант повинен знати:

- нормативні акти, що регулюють діяльність науково педагогічних працівників вищих навчальних закладів, учителів;

- вимоги до літературознавчих курсів, їхню структуру, методологічні принципи побудови, навчальне, розвивальне і виховне значення, зв'язок з іншими філологічними дисциплінами, курсами естетики, філософії і психології;

- основні форми занять з літературознавчих дисциплін та методику їх проведення;

- загальнодидактичні принципи у викладанні літературознавчих курсів;

- психолого-педагогічні особливості юнацького віку;

- форми і методи організації індивідуальної та самостійної позааудиторної роботи студентів, учнів закладів нового типу;

- форми й методи поточної та підсумкової оцінки діяльності;

- місце і завдання практик у професійній підготовці педагога-філолога;

- методику керівництва курсовими, бакалаврськими роботами студентів;

- особливості професійної роботи з науково-критичною літературою;

- специфіку та роль позааудиторної роботи в літературно-естетичному розвитку особистості, її організаційні форми;

- передовий досвід вчителів-словесників, викладачів філологічних дисциплін вищих навчальних закладів.

Курс спрямований на формування у магістрантів таких умінь:

- виділяти у змісті літературознавчих курсів обсяг знань, умінь і навичок, необхідних для виконання професійної діяльності;

- обирати форми, методи і прийоми організації навчання відповідно до теми, мети, складності і значущості навчального матеріалу;

- зіставляти прогнозовану мету і завдання з досягнутими результатами, оцінювати їх;

- розробляти конспекти навчальних занять, добирати дидактичний матеріал, навчально-методичну, наукову, довідкову літературу;

- створювати і використовувати різні види наочності, комп'ютерні програми, електронні посібники;

- організовувати самостійну, індивідуальну, науково-дослідну, виховну роботу серед студентів, учнів інноваційних закладів;

- використовувати інноваційні технології.

Запропонована програма ґрунтується на сучасних підходах до творчої самореалізації особистості, враховує принципи наступності, системності, міжпредметних зв'язків та інтеграції, особистісно-зорієнтованого навчання, відображає досвід і традиції викладання літературознавчих дисциплін у педагогічних і класичних університетах, зокрема застосування нових технологій проведення занять, скеровує подальшу роботу фахівця на підвищення своєї педагогічної майстерності.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення модуля, становить 60 год., із них 8 год. – лекції, 8 год. – практичні заняття, 25 год. – самостійна робота, 4 год. - модульний контроль. Вивчення дисципліни завершується комплексним іспитом з дисципліни «Методика викладання у вищій школі».

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: «Методика викладання літературознавчих дисциплін у ВНЗ»

Курс:	Напрям, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>60 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>1 година</i></p>	<p>035 Філологія</p> <p>035.05 Романські мови і літератури /переклад включно</p> <p>освітня програма: <i>мова і література (італійська); мова і література (іспанська); мова і література (французька);</i></p> <p><i>освітній рівень другий (магістерський)</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 5</p> <p>Семестр: 9</p> <p>Аудиторні заняття: 16 <i>годин</i>, з них: Лекції (теоретична підготовка): 8 <i>годин</i> Семінарські заняття: 8 <i>годин</i></p> <p>Модульний контроль: 4 години</p> <p>Самостійна робота: 25 <i>годин</i></p> <p>Форма контролю: іспит (15 <i>год</i>)</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль 1								
Методика викладання теорії та історії літератури у вищій школі								
1.	Методичні аспекти викладання історико-літературних курсів.		4	2	2		2	
2.	Методичні аспекти викладання теорії літератури у вищій школі.		4	2	2		3	2
Змістовий модуль 2								
Форми і методи організації навчальної та науково-дослідницької роботи студентів								
3.	Методика проведення навчальних занять із літературознавчих курсів.		4	2	2		5	
4.	Оцінювання навчальних досягнень студентів.		2	2			5	
5.	Місце і завдання практик у професійній підготовці майбутніх вчителів-словесників.		2		2		5	
6.	Форми організації науково-дослідної роботи студентів.						5	2
Разом				8	8		25	
Семестровий контроль								15
Разом за навчальним планом		60	16	8	8		25	4/15

III. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Лекція 1.

Викладання історико-літературних курсів у вищій школі (2 год.)

Літературознавчі курси (загальні вимоги до змісту і структури). Вимоги до літературних курсів, їхня структура, методологічні принципи побудови, навчальне, розвивальне і виховне значення. Відбір навчального матеріалу літературних курсів. Критерії відбору: фундаментальність, актуальність, доступність матеріалу. Ідея блокового подання навчального матеріалу. Формування модулів, розділів, тем. Відбір інформаційних джерел. Формування індивідуальних завдань та питань.

Загальнодидактичні принципи у викладанні літературознавчих курсів: науковість, систематичність, послідовність, наступність і перспективність, зв'язок теорії з практикою, наочність, професійна спрямованість. Взаємозв'язок принципів навчання, їх взаємозумовленість.

Завдання і зміст курсу "Світова література". Призначення історико-літературних курсів, система і принципи побудови, професійне, культурне і виховне значення. Дискусія про принципи побудови курсу.

Періодизація світової літератури: дискусії літературознавців. Особливості висвітлення античної літератури. Стильовий принцип у структурі курсу світової літератури. Поглиблене вивчення зарубіжної літератури у світової історії та культури. Проблеми вивчення і викладання української літератури XX століття. Викладання сучасної української літератури у вищій школі.

Місце творчої біографії письменника. Літературно-психологічний портрет митця як важливий виховний чинник. Текстоцентризм і антропоцентризм у викладанні світової літератури. Реалізація культурологічного підходу.

Програми і навчальні посібники зі світової літератури.

Основні поняття: навчальні програми, наукові концепції, текстоцентризм, антропоцентризм,, культурологічний підхід, історико-літературні курси.

Література: 1-4, 17, 18, 19, 23, 24, 32, 35, 36.

Практичне заняття 1. Світова література як навчальна дисципліна.

Лекція 2.

Теоретико-літературні курси у системі вищої філологічної освіти (2 год.)

Сучасні підходи до викладання курсу "Вступ до літературознавства", роль курсу в літературознавчій підготовці майбутнього вчителя-словесника, його зв'язок з іншими дисциплінами. Завдання курсу: вироблення наукової позиції літературознавця, осмислення художньої літератури як феномену культури, усвідомлення специфіки мови художньої літератури, формування переконаності в існуванні різноманітних підходів до інтерпретації художнього твору. Програми і навчальні посібники з курсу.

Завдання і зміст курсу "Теорія літератури", його роль у літературознавчій підготовці студентів, зв'язок з іншими філологічними дисциплінами, курсами естетики, філософії, психології. Сучасні підходи та принципи побудови курсу "Теорія літератури". Оволодіння системою категорій і понять теорії літератури, поглиблене вивчення сучасних вітчизняних і зарубіжних концепцій теоретичного літературознавства. Програма і навчальні посібники. Труднощі й особливості викладання курсу. Опанування методології, методики і практики

науково-дослідницької діяльності в галузі теорії літератури і викладання курсу у вищій школі.

Завдання, зміст курсу "Історія літературної критики", зв'язок з іншими філологічними дисциплінами, курсами естетики, філософії, психології. Усвідомлення специфічної природи літературної критики у процесі історичного розвитку культури. Опанування вітчизняних і зарубіжних концепцій літературної критики, оволодіння методологією, методикою, практикою науково-дослідницької діяльності у галузі літературної критики.

Теоретико-літературні спецкурси, їх функції та значення.

Практичне заняття 2. Шляхи вивчення теорії літератури у вищій школі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Лекція 3.

Методика проведення навчальних занять з літературознавчих курсів (2 год.)

Форми навчальних занять з літературознавчих курсів і методика їх проведення. Вимоги до лекцій. Принципи добору матеріалу для лекцій. Підготовка до лекцій, її структура і виконання. Повідомлення як зміст і форма лекції. Поєднання живого слова та інших засобів навчання. План лекції. Відбір матеріалу, його компонування.

Основні складові лекції: вступ, основна частина, висновки, рекомендації. Конспект (текст) лекції. Лектор та аудиторія. Імідж лектора, його складові. Зворотний зв'язок з аудиторією. Організація індивідуальної роботи студента при конспектуванні лекцій.

Форми контролю викладача. Способи перевірки чіткості конспектування, дохідливості лекцій, глибини і повноти засвоєння студентами змісту лекцій. Формування культури ведення лекційних записів.

Традиційні форми лекцій: вступна; установочна, програмію-тематична, лекція-коментар, оглядова, підсумкова лекція.

Нетрадиційні (інноваційні) форми лекцій: проблемна, лекція-дискусія), лекція-прес-конференція та ін.

Діалогічний принцип проведення лекцій. Способи активізації і стимулювання уваги студентів під час лекції та їх залучення у спільну з викладачем роботу з осмислення літературного матеріалу. Елементи проблемного викладу в лекції. Можливість участі студентів у проведенні лекції. Співвідношення лекції з програмою курсу, змістом навчальних посібників і сучасним станом науки.

Співвідношення пізнавальної, розвивальної і виховної функцій лекції. Методичне забезпечення лекційних курсів.

Практичні, семінарські, лабораторні заняття з літературознавчих дисциплін

Практичні заняття з літературознавчих дисциплін, їх специфіка, призначення, співвідношення з лекційними курсами, форми і методика проведення. Функції і діяльність викладача на практичних заняттях. Форми проведення практичних занять.

Зміст роботи студентів на практичних заняттях, способи її активізації, прийоми організації дискусій і обговорення розглянутих питань. Формування у студентів навичок аналітичної діяльності, ораторського мистецтва, вміння аргументувати свої судження, вести наукову полеміку, сприймати аргументи та позицію інших членів колективу.

Специфіка і призначення семінарів з літературознавчих дисциплін, їх види і методика проведення. Види семінарів: повторювально-узагальнюючого типу; семінар-пошук; семінар-дискусія; семінар-круглий стіл, театралізований семінар. Гра у структурі

практичних і семінарських занять. Ділові, рольові, дидактичні ігри («Ток-шоу», "Літературна кав'ярня" тощо). Методика проведення гри. Розвиток комунікативних якостей та інтелектуальних умінь учасників гри. Дискусії-співміркування. Дискусії типу "мозкового штурму". Діалог-зустріч з письменником.

Форми підведення підсумків практичних і семінарських занять. Методичне забезпечення практичних і семінарських занять.

Основні поняття: аналітична діяльність, літературознавчі терміни, аргументація, пізнавальна, розвивальна, виховна функції лекцій, види семінарів.

Література: 2, 13, 16, 22, 27.

Практичне заняття 3. Моделі комплексної взаємодії мистецтв на заняттях з літератури у вищій школі

Лекція 4.

Організація самостійної, індивідуальної, науково-дослідної діяльності студентів.

Методика оцінювання знань, умінь та навичок студентів. (2 год.)

Самостійна робота студентів, її види та форми, значення. Індивідуальна робота студентів, її специфіка і види. Методика проведення індивідуальних занять, консультацій. Організація науково-дослідницької роботи студентів, її види та форми, методи. Значення курсової наукової роботи. Бакалаврські та магістерські роботи як важливий етап на шляху становлення фахівця. Магістерська робота, її сутність і структура. Навчально-методичне забезпечення самостійної та індивідуальної роботи студентів.

Педагогічна діагностика навчальної діяльності студентів. Оцінка навчальних досягнень студентів. Функції педагогічного оцінювання: діагностична, навчальна, виховна. Форми оцінювання: поточне, тематичне, блокове, підсумкове.

Традиційні види оцінювання: контрольна, самостійна робота, індивідуальна співбесіда, реферат, залік, колоквиум, семестровий і державний іспит, захист курсової, випускної кваліфікаційної (бакалаврської, дипломної, магістерської) роботи. Побудова питань: наукова коректність їх формулювань, глибина проникнення у проблемне поле навчальної дисципліни.

Нетрадиційні форми оцінювання: тестування, рейтингова система, моніторинг. Соціально-психологічні та дидактичні аспекти рейтингу. Рейтинг інтегрального розвитку студента.

Технологія тестового контролю успішності студентів. Тест як форма поточної, модульної та підсумкової перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу. Визначення та види тестів.

Переваги тестів перед традиційними формами контролю. Обробка результатів тестування та визначення якості тестів.

Контрольні роботи, інші форми активізації навчальної роботи студентів. Консультації, їх види і роль у викладанні літературознавчих дисциплін. Заліки й іспити, їх призначення, види і форми, методика і культура їхнього проведення.

Вимоги до рівня знань і умінь. Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів: обсяг і глибина знань основних фактів; уміння критично і творчо розглядати відомі в літературознавстві погляди на проблемні та дискусійні питання, робити самостійні логічні висновки на основі сучасних наукових даних; аналізувати різні форми і прийоми аналізу творів словесності в аспекті жанру, композиції, системи образів, мови, елементів художньої структури, новизни; належний рівень мовленнєвої та загальної культури, володіння нормами літературної вимови.

Основні поняття: інтегративні зв'язки, рейтингова система, моніторинг, тест, тестування, гуманізація оцінювання, види консультацій.

Література: 6, 7, 8, 15, 35, 41, 48, 50, 51, 53, 59.

Практичне заняття 4. Навчальна практика студентів у професійній підготовці майбутнього вчителя-словесника

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Методика викладання літературознавчих дисциплін в вищій школі»

Разом: 60 год., лекції – 8 год., семінарські заняття – 8 год., самостійна робота – 40 год., мод. контр. – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
	59 балів		64 балів	
Лекції	Викладання історико-літературних курсів у вищій школі (1 б.)	Теоретико-літературні курси у системі вищої філологічної освіти (1 б.)	Методика проведення навчальних занять з літературознавчих курсів. (1 б.)	Організація самостійної, індивідуальної, науково-дослідної діяльності студентів. Методика оцінювання знань, умінь та навичок студентів (1 б.)
Практичні заняття	Світова література як навчальна дисципліна. 11 б.	Шляхи вивчення теорії літератури у вищій школі. (11 б.)	Моделі комплексної взаємодії мистецтв на заняттях з літератури у вищій школі. (11 б.)	Навчальна практика студентів у професійній підготовці майбутнього вчителя-словесника (11 б.)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота № 2 (25 балів)	
Самостійна робота	5	5	10	10
Підсумковий контроль	іспит			

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1. Історія зарубіжної літератури як навчальна дисципліна.

План

1. Структура курсу зарубіжної літератури, методологічні принципи побудови, навчальне, розвивальне і виховне значення.

2. Методичні аспекти і проблеми викладання історії зарубіжної літератури для студентів різних спеціальностей.
3. Специфіка побудови лекцій із зарубіжної літератури.
4. Своєрідність практичних, семінарських занять із зарубіжної літератури. Критерії ефективності занять. Проблемність на заняттях з історії зарубіжної літератури, її наукові основи.

Література.

1. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія. – К.: Смолоскип, 2008. – 360 с.
2. Василенко М.Д. Визначення інновацій та інноваційної діяльності в стратегії освіти і науки України // Проблеми освіти: Наук.-метод.зб./Кол.авт.-К.: Наук.-метод.центр вищої освіти, 2003.-Вип.31.- С.3-11.
3. Грабович Г. Історія української літератури. – К., 1998.
4. Ковалів Ю. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертацій. – К.: Твім інтер, 2009. – С. 92-426.
5. Освітні технології: Посібник/За ред. О.М.Пехоти.—К.:А.С.К., 2001.-256 с.
6. Павличко С. Теорія літератури.. – К.: «Основи». – 2006. – 438 с.
7. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред.. М.Зубрицької . – Л.: Літопис, 1996. – 633 с.
8. Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе. – К.: Вид.дім «Києво-Могилянська Академія», 2006. – 162 с.

Практичне завдання. Скласти лекцію з історії зарубіжної літератури для студентів-філологів. Тип лекції (традиційна, проблемна, лекція-дискусія тощо) – за вибором. Монографічна тема. Лекція має містити власний літературознавчий аналіз творів письменника. Обов'язковою є форма презентації для мультимедійного проектора. Провести рольову гру «Лекція історії зарубіжної літератури у вищій школі».

Практичне заняття 2. Шляхи вивчення теорії літератури у вищій школі.

План

1. «Вступ до літературознавства» як важлива складова літературознавчої освіти.
2. Сучасні підходи до викладання теорії літератури у вищій школі.
3. Літературознавчі спецкурси, їх функції та значення.
4. Аналіз сучасних підручників і посібників із теорії літератури.

Завдання.

Скласти тематичний план для теоретико-літературного спецкурсу (за вибором):

1. Сучасна методологія аналізу художнього твору.
2. Типологія стилів художньої літератури.
3. Проблема авторства в літературі.
4. Проблеми аналізу ідіостилу письменника.
5. Автор і читач.
6. Інтертекстуальність художнього тексту.
7. Основи поетичної творчості.

Література

1. Педагогічна майстерність: Підручник . За ред. І.А.Зязюна. – К.: 1997. – 271 с.
2. Проблемы изучения и преподавания литературы в вузе и школе: Сб. науч. трудов / Отв. ред А.А. Демченко. – Саратов, 2000. – 340 с.
3. Семеног О. М. Методика викладання української літератури у вищих навчальних закладах. – Глухів. – 2005. – 89 с.
4. Семеног О. М. Тенденції літературознавчої підготовки у вищій школі // Українська література в загальноосвітній школі. – 2004. - № 12. – С.13-17.

Практичне заняття 3. Моделі комплексної взаємодії мистецтв на заняттях з літератури у вищій школі

План

1. Основні напрями використання образотворчого мистецтва у процесі вивчення історії та теорії літератури.
2. Методи і прийоми викладання української літератури у взаємозв'язку з музикою.
3. Слово й кіно на лекційних та семінарських заняттях з літератури. Зіставлення літературного твору та його екранізації.

Завдання. Група з 4-5 студентів готує один проект із шести запропонованих.

1. Група з 2 студентів готує один проект із шести запропонованих.

Проект 1. Вивчення античної літератури у взаємозв'язках із архітектурою, скульптурою та малярством.

Проект 2. Європейське бароко в літературі, архітектурі, образотворчому мистецтві.

Проект 3. Романтична концепція світу і людини в різних видах мистецтва.

Проект 4. Світова література XX століття і кіно

Проект 5. Моделі комплексної взаємодії мистецтв у процесі вивчення творчості письменника-модерніста (за вибором).

Проект 6. Єдність слова й музики на практичних заняттях зі світової літератури.

Проект 7. Заняття зі світової літератури у центрі формування компетенцій «Літературний театр».

Література.

1. Брюховецька Л. І. Література і кіно : проблеми взаємин : літ.-критич. нарис / Л. І. Брюховецька.– К.: Рад. письменник, 1988. – 183 с.
2. Волошина Н. Й. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури / Н. Й. Волошина.– К.: Рад. школа, 1985. – 102с.
3. Жила С. Мозаїка мистецтв на уроках української літератури: посіб. для вчителя / С. Жила.– Харків : ФОП Стеценко, 2010. – 284с.
4. Жила С. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи / С. Жила.– Чернігів, 2004. – 358 с.
5. Інтегровані уроки з української мови та літератури: навч.-метод. посіб. /упоряд. : Н.В. Кучерук.– Харків : Основа, 2007. –205с.

6. Нестандартні уроки з української мови та літератури: навч. посіб. / упоряд. : О. М. Чхайло. – Харків :Основа, 2006. – 208с.
7. Старкова З. С.Література и живопись: Книга для учащихся / З. С. Старкова.– М.: Просвещение, 1985. – 112с.
8. Цалай-Якименко О. Поезія і музика / О. Цалай-Якименко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах. – 1999. –№ 1. – С. 5–10.

Практичне заняття 4. Методика викладання зарубіжної літератури в школі як навчальна дисципліна. Навчальна практика студентів у професійній підготовці майбутнього вчителя-словесника.

План

1. Методика викладання зарубіжної літератури в школі як навчальна дисципліна: організація навчальної діяльності студентів.
2. Формування професійно-педагогічного мислення, психологічної, дослідницької, методичної компетенцій під час навчальної практики.
3. Педагогічна практика як необхідна складова навчання майбутнього вчителя-словесника
4. Форми організації педагогічної практики.

Література

1. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. - К.: Ленвіт, 2000. - 384с.
2. Педагогічна майстерність: Підручник / за ред. І.А. Зязюна. - К.: 1997.-271С.
3. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті /За ред. С.О.Сисоевої. — К.: ВПЮЛ, 2001 . – 502 с.
4. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч.посіб/О.М.Пехота, В.Д.Будак, А.М.Старева, К.Ф.Нор, В.І.Шуляр, І.М.Михайлицька, І.В.Манькусь, Т.В.Тихонова, О.Є.Олексюк, О.І.Балицький; За ред.І-А.Зязюна, О.М.Пехоти.-К.:Вид-во А.С.К., 2003.-240с.
5. Семенов О. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів /Навчально-методичний посібник. - К.-Глухів: РВВ ГДПУ, 2002.-96с.
6. Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність учителя. – К.: Рад.шк., 1981.

Завдання

- ✓ 1.Підготувати лекцію + презентацію з методики викладання зарубіжної літератури в школі.
- ✓ 2. Написати 10 методичних рекомендацій студенту, які будуть йому необхідні під час педагогічної практики в школі.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.

Тема 1. Методичні аспекти викладання історико-літературних курсів.

1. Скласти лекцію зі світової літератури для студентів-філологів. Тип лекції (традиційна, проблемна, лекція-дискусія тощо) – за вибором. Монографічна тема. Лекція має містити власний літературознавчий аналіз творів письменника. (2 год.)

Тема 2. Методичні аспекти викладання теорії літератури у вищій школі. – 3 год.

1. Скласти тематичний план для теоретико-літературного спецкурсу (за вибором):

1. Сучасна методологія аналізу художнього твору.
2. Типологія стилів художньої літератури.
3. Проблема авторства в літературі.
4. Проблеми аналізу ідіостилю письменника.
5. Автор і читач.
6. Інтертекстуальність художнього тексту.
7. Основи поетичної творчості.

Змістовий модуль II.

Тема 3-4. Методика проведення навчальних занять із літературознавчих курсів. – 10 год.

Група з 2 студентів готує один проект із шести запропонованих.

Проект 1. Вивчення античної літератури у взаємозв'язках із архітектурою, скульптурою та малярством.

Проект 2. Європейське бароко в літературі, архітектурі, образотворчому мистецтві.

Проект 3. Романтична концепція світу і людини в різних видах мистецтва.

Проект 4. Митець (за вибором) в літературі, живописі і музиці.

Проект 5. Моделі комплексної взаємодії мистецтв у процесі вивчення творчості письменника-модерніста (за вибором).

Проект 6. Єдність слова й музики на практичних заняттях зі світової літератури.

Тема 5. Місце і завдання практик у професійній підготовці майбутнього вчителя-словесника (5 год.).

1. Проаналізувати форми звітності з фольклорної та педагогічної практик (зразки надаються викладачем).

Тема 6. Форми організації науково-дослідницької роботи студентів (5 год.).

1. Опрацювати книгу Умберто Еко «Как написать дипломную работу».
2. Написати зразок вступу до дипломної роботи.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль І.			
Тема 1. Методичні аспекти викладання історико-літературних курсів (2 год.).	Семінарське заняття	5	I
Тема 2. Методичні аспекти викладання теорії літератури у вищій школі (3 год.).	Семінарське заняття	5	II-III
Змістовий модуль II			
Тема 3. Методика проведення навчальних занять із літературознавчих курсів (5 год.).	Семінарське заняття, Модульний контроль,	5	III-IV
Тема 4. Оцінювання навчальних досягнень студентів (5 год.).	Семінарське заняття,	5	IV
Тема 5. Місце і завдання практик у професійній підготовці майбутніх вчителів-словесників (5 год.).	Семінарське заняття,	5	V
Тема 6. Форми організації науково-дослідницької роботи студентів (5 год.).	Семінарське заняття,	5	VI- VIII
<i>Разом: 25 год.</i>	<i>Разом: 30 балів</i>		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення магістрантів з модулю «Методика викладання літературознавчих дисциплін у ВНЗ» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	4
2.	Практичні заняття	40
3.	Модульні контрольні роботи (2)	50
4.	Самостійна робота	30
	Разом:	124 бали

Коефіцієнт 124: 60= 2, 06

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування, реферат, есе.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Таблиця 8.2

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою

	навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістранта на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань магістрантів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. представлено розподіл балів, що присвоюються магістрантам упродовж вивчення дисципліни «Методика викладання літературознавчих дисциплін у ВНЗ».

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

Перелік питань до контрольної модульної роботи

1. Види семінарів з літературознавчих дисциплін
2. Колоквіум як форма навчального заняття
3. Роль та дії викладача під час проведення практичних та семінарських занять
4. Вивчення літературних курсів у взаємозв'язках з різними видами мистецтв
5. Оцінка навчальних досягнень студентів
6. Традиційні види оцінювання
7. Нетрадиційні форми оцінювання
8. Технологія тестового контролю успішності студентів
9. Консультації, їх види і роль у викладанні літературознавчих дисциплін
10. Заліки, іспити, їх призначення, види і форми
11. Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів.

VIII. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ

Наприкінці вивчення курсу студенти складають **комплексний екзамен з «Методики викладання у вищій школі»**, що включає питання з «Методики викладання мовознавчих

дисциплін у ВНЗ» і «Методики викладання літературознавчих дисциплін У ВНЗ».

Блок питань за дисципліною

«Методика викладання літературознавчих дисциплін у ВНЗ»

1. Структура курсу історії української літератури, методологічні принципи його побудови, навчальне, розвивальне і виховне значення.
2. Методичні аспекти і проблеми викладання історії української літератури для студентів різних спеціальностей.
3. Специфіка побудови лекцій з історії української літератури.
4. Своєрідність практичних, семінарських занять з української літератури. Критерії ефективності занять. Проблемність на заняттях з української літератури, її наукові основи.
5. Інтерактивні технології на семінарських заняттях.
6. «Вступ до літературознавства» як важлива складова літературознавчої освіти.
7. Сучасні підходи до викладання теорії літератури у вищій школі.
8. Літературознавчі спецкурси, їх функції та значення.
9. Аналіз сучасних підручників і посібників із теорії літератури.
10. Сучасна методологія аналізу художнього твору у вищій школі.
11. Завдання, зміст курсу "Історія літературної критики", зв'язок з іншими філологічними дисциплінами,
12. Основні напрями використання образотворчого мистецтва у процесі вивчення історії та теорії літератури.
13. Методи і прийоми викладання української літератури у взаємозв'язку з музикою.
14. Слово й кіно на лекційних та семінарських заняттях з літератури. Зіставлення літературного твору та його екранізації.
15. Оцінка навчальних досягнень студентів
16. Традиційні види оцінювання
17. Нетрадиційні форми оцінювання
18. Технологія тестового контролю успішності студентів
19. Консультації, їх види і роль у викладанні літературознавчих дисциплін
20. Заліки, іспити, їх призначення, види і форми
21. Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів.
22. Організація науково-дослідницької роботи студентів, її види та форми, методи
23. Фольклорна практика як необхідна складова навчання майбутнього вчителя-словесника.
24. Форми організації етнографічної практики.
25. Мета і зміст педагогічної практики. Організація педагогічної практики студентів.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

І. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ тестові і контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна Концепції, програми, стандарти

1. Всемирная декларация о высшем образовании: подходы и практические меры
<http://www.conf.sssu.ru/phorums/index.pht>
2. Державна національна програма "Освіта (Україна ХХІ століття)". – К .: Райдуга, 1994. - 67с.
3. Державні стандарти базової і повної середньої освіти. Базовий навчальний план основної і старшої школи. Проєкт // Освіта У країни. - № 1-2, 14 січня 2003р.-С.2-14
4. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа)//Педагогічна газета.-2002.-№1.-С.2-4
5. Концепція літературної освіти в 12-річній загальноосвітній школі (Проєкт) / За ред Н.Й.Волошиної //Українська література в загальноосвітній школі. — 2002.— №1.—С. 2—13.
6. Навчальна програма з курсу "Методика викладання української літератури" для студентів факультету україністики / Підг.М.М.Хмелюк.-Луцьк:Ред.-вид.відділ "Вежа" Волин.держун-ту ім.Лесі Українки, 2000.
7. Національна доктрина розвитку освіти // II Всеукраїнський з'їзд працівників освіти.- К., 2002. – С.137-155.
8. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу / Упорядники: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин. - Київ - Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. - 72 с.

9. Проект програми для середньої загальноосвітньої школи з українською і російською мовами навчання. Українська література. 5-12-ті класи // Українська література в загальноосвітній школі. - 2002. - № 5. - С.2-64.
10. Семенюк Г., Цимбалюк В. Програми для середньої загальноосвітньої школи з поглибленим вивченням української літератури у 8-11 класах, для класів з гуманітарним профілем, гімназій, ліцеїв та коледжів//Дивослово. - 2003. - №8. - С. 46-76.
11. Студент і закон: Збірник законодавчо-правових документів. - К.: Четверта хвиля, 1997. - 240 с.

**Монографії, підручники, посібники, збірники,
автореферати дисертацій**

12. Алексюк А.М. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання.-К., 1993 .-168с.
13. Адорно Т. Теорія естетики / Пер.з нім.П.Таращук.-К.:Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002.-518с.
14. Бабанский Ю.К.Методы обучения в современной общеобразовательной школе.- М.:Просвещение, 1985.-208с.
15. Бандура О. Шкільний підручник з української літератури. - К.: Пед.думка, 2001.- 76с.
16. Бахтин М.Человек в мире слова.-М.:Изд-во Росе откр. университета, 1995. - 140 с.
17. Бех І.Д.Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади; Кн.2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади: Навч.-метод.видання. -К.: Либідь, 2003.
18. Богданова О.Ю. Методика преподавания литературы: Учеб. для студ.пед.вузов/О.Ю.Богданова, С.А.Леонов, В.Ф.Чертов; Под ред.О.Ю.Богдановой.- 2-з изд., стер.- М.: Издательский центр "Академия", 2002. - 400 с.
19. Волошина Н.Й. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури.-К.: Рад.шк., 1985 . - 104 с.
20. Градовський А.В.Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика: методологія та методика. Черкаси: Брама, вид.Вовчок О.Ю.-2003.-292с.
21. Діалог культур: Україна у світовому контексті: Мистецтво і освіта:Зб.наук.гіраць/Ред.кол. І.А.Зязюн (головн.ред.), С.О.Черепанова (упор.і відп.ред.), Н.Г.Ничкало, О.П.Рудницька та ін.-Львів: Українські технології, 2001.- Вип.6. - 372 с.
22. Жила С.О. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія,- Чернігів: РВК „Деснянська правда", 2004 . - 360 с.
23. Журавський В. С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в У краї. - К.: Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. - 416с.
24. Зазуліна Л.В. Діалогізацій дидактичного процесу: гуманістична перспектива.- К.:Правда Ярославичів, 1998.- 64 с.
25. Зборовська Н.В. Психологія і літературознавство: Посібник.-К.: "Академвидав", 2003.-392с.

26. Из опыта работы по совершенствованию методологии и методики преподавания литературоведческих дисциплин. - Иваново, 1998. – 218 С.
27. Козаков В. А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение: Учеб. пособие. – К.: Вища шк., 1990.-248с.
28. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості.-К.: Вища школа, 1999.
29. Левина М.М. Технологии профессионального педагогического образования: Учеб.пособие для студ.высш.пед.учеб.заведений.- М.:Изд.центр "Академия", 2001.-272с.
30. Максимов В.Г. Педагогическая диагностика в школе: Учеб.пособие для студ.высш.пед.учеб.заведений.-М.:Изд.центр "Академия", 2002.-272с.
31. Мадютина Н.К.Основы профессиональной подготовки словесника-русиста.- Кишинев-Щтиинца, 1988.-Монография.-132с.
32. Мацько Л.І., Мацько О.М.. Риторика: Навч. посіб.-К.:Вища шк., 2003.-311 С.
33. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посібник/ За заг.ред.О.Г.Мороза.-К.:НГГУ, 2003.-267с.
34. Мурашов А.А. Речевое мастерство учителя (Педагогическая риторика). - М.,1999.- 345с.
35. Наенко М.К. Історія українського літературознавства: Підручник.-К.-Видавничий центр "Академія", 2001.-360с.
36. Наукові основи методики літератури.Навч.-метод.посібник/За ред. Волошиної Н.Й. - К.: Ленвіт, 2002. -344с.
37. Олефіренко В.В. Підручник з української літератури: історія і теорія.-Донецьк: Східний видавничий дім. 2003 .-324с.
38. Освітні технології: Посібник/За ред. О.М.Пехоти.—К.:А.С.К., 2001.-256с.
39. Организация аудиторной й внеаудиторной самостоятельной работы студентов в рейтинговрй системе обучения /Г.Н.Юшко. ~ Ростов н/Д, 2000.
40. Островерхова Н.М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології К.:Фірма "ІНКОС", 2003.-352 с.
41. Падалка О.С., Нісімчук А.М., Смолюк І.О., Шпак О.Г. Педагогічні технології.- К.:Вид-во "Українська енциклопедія" ім.М.П.Бажана, Наук.ред. Головн.ред.колегії Книги Пам'яті України, 1995 .-253с.
42. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. - К.: Ленвіт, 2000. - 384с.
43. Педагогічна майстерність: Підручник / за ред. І.А. Зязюна. - К.: 1997.-271С.
44. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті /За ред. С.О.Сисоевої. — К.: ВПОР, 2001 .-502с.
45. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч.посіб/О.М.Пехота, В.Д.Будак, А.М.Старева, К.Ф.Нор, В.І.Шуляр, І.М.Михайлицька, І.В.Манькусь, Т.В.Тихонова, О.Є.Олексюк, О.І.Балицький; За ред.І-А.Зязюна, О.М.Пехоти.-К.:Вид-во А.С.К., 2003.-240с.
46. Проблемы изучения й преподавания литературы в вузе й школе: Сб. научн. трудов/ Отв. ред. А.А.Демченко. - Саратов, 2000.
47. Рейтингова система оцінки успішності навчання студентів: -Збірник наукових праць.- Київ: НМК ВО, 1992.-204с.
48. Семенов О. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів /Навчально-методичний посібник. - К.-Глухів: РВВ ГДПУ, 2002.-96с.

49. Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність учителя.-К.: Рад.шк.,1981.
50. Сізіх Н.В., Добржанська О.Л. Комп'ютерні технології тестування знань у Європі. - К.: ІМВ, 1999.-102с.
51. Скорина Л. Аналіз художнього твору. Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика). Л.Скорина. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – 424 с.
52. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред.. М.Зубрицької. – Л.: Літопис, 1996. – 633 с.
53. Спіцин Є.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти. – К.: вид.Центр КМЛУ, 2003. – 120 с.
54. Степанишин Б.Г. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів: Роздуми старого методиста-словесника, або Від "альфи" до "омеги" у викладанні рідного письменства в школі.-К.:Веселка, Тернопіль: Навчальна книга.-Богдан 2003.-191с.
55. Стоюнін В.Я. Избранные педагогические сочинения.-М.: Педагогика, 1991.
56. Сухомлинський В.О.Вибрані твори: В 5-ти томах.-К.:Рад.школа, 1977.-Т.3.-С.23-256.
57. Тушева В. Основи науково-педагогічних досліджень: Навчально-методичний посібник / ХНПУ ім. Г.С.Сковороди. – Х., 2006. – 219 с.
58. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція.-Київ:Міленіум, 2002.-320с.
59. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів.-2-е вид.випр. і доповн.-К.:ВШД "Київський університет", 2003.-448с.
60. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики. Навчальний посібник / Н.С. Ференц. – К.; «Знання», 2014. – 511 с.
61. Чернилевский Д.В.Дидактические технологии в высшей школе:Учебн. пособие для вузов.-М.: ЮНИТО-ДАНА, 2002.-437с.
62. Шиянов Е.И., Котова И.Б. Развитие личности в обучении: Учебн. Пособие для студ. пед.вузов.-М.:Издат.центр «Академия», 2000.-288с.
63. Эко У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки / перев. с итал. Е.А.Костюкевич. – СПб.: «Симпозиум», 2006. – 301 с.

Додаткова література

1. Аверин Д. В. Размышление об электронных учебниках // Мир русского слова. - 2002. - №1 <http://www.learning-ussian.gramota.ru/journals.html>
2. Бакула Б. Кілька міркувань на тему інтегральної компаративістики: Порівняльне літературознавство // Слово і час.-2001.-№3,-С.50-58.
3. Василенко М.Д. Визначення інновацій та інноваційної діяльності в стратегії освіти і науки України // Проблеми освіти: Наук.-метод.зб./Кол.авт.-К.: Наук.-метод.центр вищої освіти, 2003.-Вип.31.- С.3-11.
4. Волошина Н.Сучасний урок літератури як дзеркало інтелектуального багатства і педагогічної культури вчителя //Всесвітня література та культура .-2003.-.№1 .-С.3-5.
5. Волошина Н. Й. Технологія вивчення літератури в умовах оновлення змісту освіти/Технології неперервної освіти: проблеми, досвід, перспективи розвитку: Збірник статей Всеукраїнської науково-практичної конференції. — Миколаїв: МФНаУКМА, 2002, — С. 242— 245.
6. Глоба Л. Особливості викладання української літератури за проблемно-модульною технологією // Українська література в загальноосвітній школі. -№ 5.-С.26-29,
7. Городна О. Роль літературно-критичних статей у літературній освіті школярів // Українська література в загальноосвітній школі.-2001.-№5.-С.23-26.

8. Горб О., Вершина Л. Вивчаючи - порівнюючи: 3 досвіду проведення компаративного аналізу // Укр. мова і літ. в середніх школах, ліцеях, колегіумах.- 2000.- №1.-С.177-179.
 а. Грйбан Г. Взаємозв'язок у вивченні мови та літератури // Дивослово. - 1998. - № 2. - С. 19 - 22.
9. Дзюба І. Чи усвідомлюємо національну культуру як цілісність?//Дзюба І.З криниці літ: тритомник.-К.:Обереги:Гелікон, 2001 (сер."Укр..модернал-ра").-Т.2.-С.578-595.
10. Жалдак М.І. Професійна діяльність та інформаційні технології // Освіта.-2004.-№14
11. Захарова Г.А.Диалог культур - основа духовности літературного образования //Школа духовности.-2002.-№3.-С .52-55.
12. Ісаєва О. Сучасний кабінет літератури: Яким йому бути? // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України.- 2002.- №5.-С.5-8, 13-17.
13. Ключек Г.Сучасна шкільна мовно-літературна освіта: спроба системного аналізу//Дивослово.-2002.-№4.-С.26-32.
14. Купцова В. Три уроки з теорії літератури: 10 клас // Укр. мова та літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах.- 2002.- №2.-С.73-86.
15. Кремень В. Підготовка вчителя в умовах переходу загальноосвітньої школи на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання//Освіта України, №42-42. <http://www.ped.pressa.kiev.ua>
16. Круглий стіл: Якою бути новій програмі з української літератури // Укр.мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах.-2002.-№1 .-с.43-66.
17. Крупа М. Відбір художнього: твору для лінгвоаналізу // Дивослово.-2001.-№7.-С18-22.
18. Лановик М., Лановик З.Вивчення української усної народної творчості у вищій школі//Вища школа.-2001.-№6.-С.38-45.
19. Лісовський А. Вивчення літератури як мистецтва слова // Українська мова і література в школі.-2000.-№ 5.-С.25-29.
20. Людина. Педагог. Учений: До 100-річчя з дня народження Г.Ф. Бугайко : Круглий стіл. Розмову веде Є.Пасічник // Дивослово.-1998.-№6.-С50-54.
21. Манакова Л.М. Научно-исследовательская работа студентов-филологов в многоуровневом высшем педагогическом образовании//Русс.яз.в шк.-1999.-№5 .- С.91-95.
22. Овдійчук Л. Поєднуючи слово, музику, живопис // Українська мова та література в середніх школах, ліцеях, колегіумах - 2000, - № 4-і. --С.214-217.
23. Папуша І. До методології літературознавчої компаративістики //Слово і час.-2002.- №3.-С.58-67.
24. Ситченко А. Про педагогічні технології на уроках української літератури//Дивослово.-2001 .-№ 10.-С. 19-22.
25. Скиба О. Шкільний етнографічно-фольклорний гурток // Укр. літ. в загальноосвітній школі. - 1999. - № 1. - С. 51 — 54.
26. Скорина
27. Тихоша В. Творчий підхід до викладання літератури // Дивослово, 2002.-№7.-С.37-39, № 10.-С.46-48.
28. Токмань Г. Методологічні засади екзистенціально-діалогічного викладання словесності//Укр.мова і літ.в шк.-2004.-№1.-С.43-45.
29. Хропко П.П. Проблеми літературознавчої підготовки вчителів-словесників/УПЕдагогіка і психологія .-1994.-№3.-С.С.81-90.

30. Цехмістрова Г.С. На рівні міжнародних вимог. Освітні інновації у вищих навчальних закладах //Гуманітарні науки.-2003.-№2.-С.32-39.
31. Чубарова В.Н., Курилов В.В., Хазагеров Т.Г. Современная концепция филологического образования в России //Известия СКНЦ ВШ. Общественные науки. -Ростов н/Д, 1994. -№ 1.
32. Шевченко З. Вивчення літератури в профільних гуманітарних класах// Українська література в загальноосвітній школі.-2001.-№5.-С.19-21.
33. Шуляр В. Література як художнє відтворення життя. // Українська література в загальноосвітній школі.-1999.-№5.-С.17-18.

Інформаційні ресурси

Бібліотеки

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.kubg.edu.ua/>

Документи

1. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>.
2. Освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/>.

Періодичні видання

1. Всесвіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vsesvit-journal.com>.
2. День [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua>.
3. Дзеркало тижня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dt.ua>.
4. Дивослово [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dyvoslovo.com.ua>.
5. Дніпро (розділ «Скарбничка вчителя») [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnipro-ukr.com.ua>.
6. Критика [Електронний ресурс]. – Режимдоступу: <http://www.krytyka.kiev.ua>.
7. Кур'єр Кривбасу [Електронний ресурс]. – Режимдоступу: <http://courier.at.ua/>.
8. Літературна Україна [Електронний ресурс]. – Режимдоступу: <http://litukraina.kiev.ua/>.
9. Слово і час [Електронний ресурс]. – Режимдоступу:<http://slovoichas.in.ua/>.

